

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Αθήνα, 22-11-2012

Αρ.Πρ.:533

Οι προτάσεις του ΣΕΦ για την αναδιάρθρωση της εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της ενιαίας ευρωπαϊκής ενεργειακής αγοράς (EU Target Model)

Η αναδιοργάνωση της εγχώριας χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας κρίνεται κάτι παραπάνω από αναγκαία, τόσο γιατί η σημερινή κατάσταση χαρακτηρίζεται από σοβαρές στρεβλώσεις, οι οποίες λειτουργούν εν τέλει σε βάρος των καταναλωτών, όσο και γιατί δεν συνάδει με τις κατευθύνσεις της ΕΕ σε ότι αφορά στις προτεινόμενες πολιτικές της Τρίτης Ενεργειακής Δέσμης και του Ενιαίου Μοντέλου Ευρωπαϊκής Αγοράς (Target Model).

Η ελληνική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας χαρακτηρίζεται, ως γνωστόν, από μεγάλο βαθμό συγκέντρωσης, κάτι που νοθεύει τον υγιή ανταγωνισμό, ενώ υπάρχει ακόμη διατίμηση σε πολλά από τα τιμολόγια, με αποτέλεσμα να εντείνονται οι στρεβλώσεις. Αν τα ρυθμιζόμενα τιμολόγια αποτελούσαν κάποτε σοβαρό έμμεσο εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, σήμερα τα όποια οφέλη υπολείπονται των ζημιών που προκαλούνται από τις πολλαπλές στρεβλώσεις που έχουν εν τω μεταξύ επέλθει.

Αν πραγματικά επιθυμούμε μια απελευθερωμένη αγορά, τότε θα πρέπει να αρθεί η θεμελιώδης στρέβλωση της αγοράς που δεν είναι άλλη από το εξαιρετικά υψηλό μερίδιο της ΔΕΗ στην προμήθεια και δευτερευόντως στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το προτεινόμενο από τη ΡΑΕ μοντέλο NOME δεν εξασφαλίζει την άρση της στρέβλωσης αυτής, καθώς δεν είναι σαφές αν οι ιδιώτες παραγωγοί (IPP) επιθυμούν ή εγγυώνται τη συμμετοχή τους στην προμήθεια με τρόπο μη επιλεκτικό (π.χ. μόνο B2B) ή/και βιώσιμο. Δεδομένου του ρίσκου, είναι λογικό οι IPP να επιθυμούν να κινηθούν προσεκτικά και επιλεκτικά, τουλάχιστον το πρώτο διάστημα της απελευθέρωσης, επιδιώκοντας διμερείς συμφωνίες με λίγους και κατά τεκμήριο πιο αξιόπιστους πελάτες. Το άνοιγμά τους σε περισσότερους πελάτες και ιδιαίτερα στη λιανική, αν και επιθυμητό από τους ίδιους, ενέχει προφανώς περισσότερα ρίσκα, όπως έδειξε και η πρόσφατη αλγερινή εμπειρία με τους εναλλακτικούς παρόχους. Ατυχώς, η ενεργειακή αγορά δεν διδάχτηκε επαρκώς από την αντίστοιχη εμπειρία της αγοράς τηλεπικοινωνιών που απελευθερώθηκε με πιο προσεκτικά βήματα και δεν οδηγήθηκε στα προβλήματα που βιώνει σήμερα η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

Ανεξάρτητα αν, ως φορέας των ΑΠΕ, επιθυμούμε και υποστηρίζουμε την ταχύτερη δυνατή απόσυρση των ρυπογόνων λιγνιτικών μονάδων, η αλήθεια είναι πως η μόνη χωρίς περιστροφές λύση για την απελευθέρωση της αγοράς προϋποθέτει την πώληση λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ και την περιστολή του μεριδίου της στην προμήθεια.

Την ίδια ώρα, η ίδια η ΔΕΗ υφίσταται σημαντικές στρεβλώσεις στη λειτουργία της, καθώς αποτελεί, παρά τη θέλησή της, εισπρακτικό μηχανισμό φόρων, τελών κλπ., τα τιμολόγια παραμένουν σε διατίμηση, ενώ συχνά καλείται να στηρίζει ταμιακά το σύνολο της αγοράς.

Τα παραπάνω βέβαια δεν μπορεί να γίνονται άλλοθι ή δικαιολογία για την μη απελευθέρωση της αγοράς και τη διατήρηση υψηλών μεριδίων σε προμήθεια και παραγωγή. Η ΔΕΗ πρέπει να διαμορφώσει το προφίλ της και τους στόχους της στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και οι υπόλοιποι φορείς πρέπει να στηρίξουν τη μετάβασή της σε ένα νέο καθεστώς, η οποία θα πρέπει να επιτευχθεί σε ένα εξαιρετικά μικρό και σφιχτό χρονοδιάγραμμα.

Επειδή **εθνικός στόχος είναι η στήριξη των ΑΠΕ και η μεγαλύτερη διείσδυσή τους στο ενεργειακό ισοζύγιο**, και μέχρι την ουσιαστική ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και συστημάτων αποθήκευσης, καθαρά τεχνικοί λόγοι ευστάθειας των δικτύων επιβάλλουν τη συνύπαρξη των ΑΠΕ με ευέλικτες μονάδες όπως είναι οι μονάδες με καύσιμο το φυσικό αέριο.

Η **βιωσιμότητα των μονάδων** αυτών θα πρέπει να διασφαλιστεί και σε ένα περιβάλλον απελευθερωμένης αγοράς, καθώς:

- είναι απαραίτητες για τη λειτουργία ενός συστήματος με υψηλή διείσδυση ΑΠΕ
- αποτελούν συγκριτικά τη φιλικότερη για το περιβάλλον μορφή συμβατικών θερμικών μονάδων
- πρόκειται για επενδύσεις που δεν έχουν ακόμη αποσβεσθεί

Η ενίσχυσή τους μπορεί να περιλαμβάνει:

- την τήρηση ή/και επιτάχυνση του προγράμματος απόσυρσης των ρυπογόνων λιγνιτικών μονάδων
- τη διατήρηση ενός επαρκούς και πιο ορθολογικού και δίκαιου υποστηρικτικού μηχανισμού Αποδεικτικών Διαθεσιμότητας Ισχύος ή/και Εφεδρειών
- την εξασφάλιση χαμηλού κόστους καυσίμου (π.χ. μέσω μείωσης του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης)

Η ενίσχυσή τους δεν πρέπει πλέον να περιλαμβάνει το μηχανισμό ανάκτησης μεταβλητού κόστους (cost recovery), που σε συνδυασμό με τον κανόνα του 30% χαμηλώνει τεχνητά την Οριακή Τιμή Συστήματος (ΟΤΣ), καταργώντας στην πράξη τον ανταγωνισμό. Το εργαλείο αυτό θα πρέπει συνεπώς να καταργηθεί.

Εκτός βέβαια από το cost recovery, σε τεχνητά χαμηλή ΟΤΣ οδηγούν ακόμη η μη χρέωση λιγνιτών και νερών, τα ΑΔΙ, αλλά και η ίδια η διείσδυση των ΑΠΕ. Η τεχνητά χαμηλή ΟΤΣ αποτρέπει τις εισαγωγές, δεν είναι όμως βιώσιμη λύση στο πλαίσιο του Target Model. Η ελληνική αγορά πρέπει να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα χαμηλών τιμών χονδρικής στα σύνορα. Παράλληλα, οι τιμές λιανικής πρέπει να συνδεθούν με τις τιμές χονδρικής και να καταργηθούν οι σταυροειδείς επιδοτήσεις.

Θα πρέπει ακόμη **να αρθούν οι στρεβλώσεις σε ότι αφορά στην επιβάρυνση που προκαλούν οι ΑΠΕ στους καταναλωτές**. Η επιβάρυνση αυτή μεγεθύνεται καθώς η ΟΤΣ κρατείται τεχνητά χαμηλά, ενώ παράλληλα η αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ ρίχνει την ΟΤΣ, αλλά η μεταβολή αυτή δεν περνάει στην κατανάλωση καθώς τα τιμολόγια της ΔΕΗ είναι ρυθμιζόμενα.

Η μέχρι τώρα ανάπτυξη των ΑΠΕ στην ΕΕ, αλλά και στην Ελλάδα, βασίστηκε σε δύο βασικούς πυλώνες:

- την ενίσχυση της παραγόμενης πράσινης ενέργειας (συνήθως με εγγυημένες τιμές – feed-in-tariffs), και
- την προτεραιότητα πρόσβασης στα δίκτυα

Η διεθνής εμπειρία κατέδειξε ότι η στρατηγική αυτή απέδωσε καρπούς και συνεπώς πρέπει να συνεχιστεί. Μεταξύ άλλων, η στρατηγική αυτή έχει οδηγήσει στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τους καταναλωτές έναντι άλλων εναλλακτικών μοντέλων ανάπτυξης των ΑΠΕ. Η διεθνής εμπειρία έδειξε ακόμη ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ σε μεγάλη κλίμακα και ο εξορθολογισμός των μηχανισμών ενίσχυσης, οδηγούν εν τέλει μακροχρόνια σε χαμηλότερες τιμές για τον καταναλωτή.

Οποιαδήποτε **μελλοντική τροποποίηση του μοντέλου των σταθερών εγγυημένων τιμών** (π.χ. με τη μορφή ενός premium στη χονδρική τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας), θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη:

- Τη συνεισφορά ισχύος των ΑΠΕ
- Την ασφάλεια του ενεργειακού σχεδιασμού (καθώς οι ΑΠΕ αποτελούν εγχώρια και πρακτικά ανεξάντλητη ενεργειακή πηγή)
- Τη μείωση των εισαγωγών ορυκτών καυσίμων
- Τη μείωση των εκπομπών CO₂
- Τα ευρύτερα οφέλη στην εθνική οικονομία και στην απασχόληση

Σημειωτέον, ότι στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών, η σχετική νομοθεσία προβλέπει ήδη την εφαρμογή από το 2015 ενός μοντέλου εγγυημένων διαφορικών τιμών (feed-in-premium) βασισμένων στην εκάστοτε ΟΤΣ. Το ακριβές ύψος του premium, και η συσχέτισή του με ένα μέγεθος πιο αντικειμενικό από τη σημερινή τεχνητά χαμηλή ΟΤΣ, θα πρέπει να εξετάζεται κατά διαστήματα με προσοχή ανά κατηγορία συστημάτων, ώστε αφενός να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των επενδύσεων και αφετέρου να πριμοδοτούνται οι καθαρές μορφές ενέργειας έναντι των ρυπογόνων, δεδομένων των δεσμεύσεων σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο για το ποσοστό συμμετοχής τους στο ενεργειακό ισοζύγιο.

Σε ότι αφορά στα **τρία εναλλακτικά σενάρια** που εξέτασε η ΡΑΕ για την αναδιάρθρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, το μεν πρώτο (μοντέλο προσαρμογής) διατηρεί πολλές από τις σημερινές στρεβλώσεις (όπως, για παράδειγμα, το cost recovery) και είναι αμφίβολο αν τελικά θα είναι συμβατό με το Target Model (ειδικά για τα πρώτα χρόνια λειτουργίας του), το δεύτερο (Βορειοδυτικό ευρωπαϊκό μοντέλο) έχει ως αγκάθι το υψηλό μερίδιο της ΔΕΗ στην προμήθεια, καθώς και σημαντικά κόστη και μακρό χρονοδιάγραμμα προσαρμογής, ενώ το τρίτο (υβριδικό μοντέλο) δείχνει πιο ρεαλιστικό καθώς διατηρείται μη-υποχρεωτική οργανωμένη ημερήσια αγορά, ως συμπληρωματικός μηχανισμός πρόσβασης στην αγορά για τις μονάδες εκείνες που δεν έχουν συνάψει διμερείς συμβάσεις.

Ο **ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ** (www.helapco.gr) είναι αστική μη κερδοσκοπική εταιρία που ιδρύθηκε το 2002 από τις σημαντικότερες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην **παραγωγή εξοπλισμού, την εμπορία, εγκατάσταση και συντήρηση φωτοβολταϊκών συστημάτων**. Εργάζεται για τη γοργή και ουσιαστική ανάπτυξη μιας υγιούς και βιώσιμης αγοράς φωτοβολταϊκών, τη **θέσπιση των απαραίτητων κινήτρων** και την **άρση των εμποδίων** που υπάρχουν σήμερα, ενώ έχει συμβάλει τα μέγιστα στη θέσπιση εγγυημένων τιμών πώλησης της παραγόμενης ηλιακής ενέργειας (feed-in-tariffs), στη θέσπιση ειδικών κινήτρων για τα οικιακά φωτοβολταϊκά και στην απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης.